

Ének-zene

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanuláshoz is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán)

1–4. évfolyam

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékőrzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást.

További cél, hogy az **aktív éneklés** és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömét, kifejező éneklésük, hangszeres játékuk, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, **tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni.** Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik **a koncert-pedagógia.** A tanulók számára biztosítani kell, tanévenként legalább egy közös hangverseny látogatást, mely hozzásegíti őket az élő muzsikálás szépségének megbecsüléséhez.

1–2. évfolyam

Az alapozás időszakát az első félévben sok játék és önfeledt éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. **A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik.** Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. **Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása**, és folyamatos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az osztály hangzásának fejlesztése, egységessé tétele, **és a tiszta intonáció kialakítása.** A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően **a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotó munkája.**

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra+ 4 óra= 72 óra

Életkori sajátosságoknak megfelelő gyermekdalok, gyermekjátékdalok, vagyis olyan zeneművek, melyek az életkornak megfelelő élethelyzetek zenei képét adják. Lehetőséget adnak játékra, különböző mozgásformák kitalálására, gyakorlására. **A dalok elsősorban, de nem kizárólagosan pentaton hangkészletűek, figyelembe véve a gyermek hangterjedelmét is.**

Első osztály

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1.Énekes anyag	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
Fejlesztési feladatok	Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés. Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció A kézjel, mint jelrendszer ismerete Szolmizációs kézjelről való éneklés	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertet kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hód, hód, fényes lánc; Kering az orsó; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Nyisd ki Isten kiskapudát; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk; Szegény legény; Szólj síp, szólj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsupp <i>Dalok alkalmakra, jeles napokra</i> Szent Gergely doktornak; Szent Mártonnak ünnepén, Szent Miklós a hulló hóban, Télapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűj el; Esik eső karikára; Balázs Á. – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers: Károlyi Amy); Hová mégy te kis nyulacska? <i>Mondókák, kiszámolók</i> Egy – megérett a meggy; Névcúfolók – pl. Balázs, csípjen meg a darázs; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet Egyházi dalok, helyi anyag: Uram irgalmazz, Misefeleletek, Harmatozzatok égi magasok, Szent Miklós, Mennyből az angyal, Kirje, kirje, Tüzed Uram Jézus, Húsvéti Alleluja, Királyi törvény,	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. Természeti képek, évszakok, állatok. <i>Matematika:</i> számfogalom erősítése. <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek <i>Dráma és színház:</i> népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék, népszokás, népének, taizei ének staféta éneklés, kérdés-felelet.
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenehallgatás	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése; Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre; Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban; A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban; A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Népdalok feldolgozásai (ajánlott: Bartók Béla: Gyermekeknek, Kodály Zoltán gyermekkarai, Bicinia Hungarica, Járdányi Pál, Bárdos Lajos gyermekkarai). Cselekményes zenék, programzene, mesék, mesebalett, mesebeli szereplők (ajánlott: Henry Purcell: A tündérkirálynő [The Fairy Queen], Pjotr Iljics Csajkovszkij: Diótörő [Scselkuncsik] op. 71 Georg Philipp Telemann: Békák (Les Rainettes), BWV 51: A4 Johann Sebastian Bach: 18 kis prelúdium zongorára: válogatás a Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetekből Leopold Mozart: Gyermekszimfónia (Berchtesgadener Musik) Wolfgang Amadeus Mozart: C-dúr variáció (Ah, vous dirai-je, Maman), K. 265, Gioachino Rossini: A tolvaj szarka (La gazza ladra) – nyitány Georges Bizet: L'Arlesienne Suite (Az arles-i lány szvit) Nyikolaj Andrejevics Rimszkij-Korszakov: A dongó (részlet a Mese Szaltán cárról c. operából) Maurice Ravel: Lúdanyó meséi (Ma mère l'oye) – Tündérkert Bartók Béla: Mikrokosmos, BB 105 – részletek (pl. No. 142. Mese a kislégyről)	<i>Erkölcstan:</i> szabálytudat erősítése. <i>Liturgia:</i> aktív részvétel a szentmisén és paraliturgikus alkalmakon

Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); Névcsőfolók- „Ádám kutya ül a hátán” c)	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3.Zenei ismeretek/ritmikai fejlesztés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézjelről, betűkottáról és hangjegyről.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában. Ritmikai elemek, metrum: A mérő és ritmus megkülönböztetése. A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése. Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvvel: tá (negyedérték), titi (nyolcadpár), szün(negyed szünet), Ritmikai elemek jele.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete. Tájékozódás térben, irányok. <i>Vizuális kultúra:</i> jelek, jelzések értelmezése. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig.

Ritmikai elemek értéke (egymáshoz viszonyítva). A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemrész megkülönböztetése, ütemmutató, ütemfajták: 2/4 Érti a tempó és az egyenletes lüktetés fogalmát; Megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; A testét hangszerként is használja; Egyszerű ritmushangszereket használ. Dallami elemek: Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá A szolmizációs hangok kézjele és betűjele: s-m-l A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz A szolmizációs hangok helye a vonalrendszerben, a kottakép alapjainak megismertetése. (Hangjegy, hangszár irányának megfigyeltetése.) érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, záróvonalt, ismétlőjel, hangsúlyjel, vonalrendszer, vonal, vonalköz, hangjegy, hangszár, hangközlépés, hangközugrás
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Zenei ismeretek/hallásfejlesztés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Éneklési készség, akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás a térben, irány és távolság megnevezése. Első zenehallgatási élmények kisgyermekkorból.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének kialakítása az éneklés, az örömteli zenei játékok, a tánc és szabad mozgás improvizációja során. Képességfejlesztés a különböző műfajú, stílusú és karakterű	

	zeneművek befogadásához a rendszeres zenehallgatás által. A hangszínhallás, a többszólamú hallási készség és a formaérzék fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: táncal és/vagy szabad mozgás improvizációval: leginkább rövid, gyors tempójú, táncos klasszikus zenei részletek meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével; – zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok megkülönböztetése (halk-hangos), fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója; – alapvető tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése: – természetünk és környezetünk hangjai, – emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és női hang), – a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, azok megkülönböztetése és azonosítása a hangszer kezelése szerint, – szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar, dalok felismerése különböző hangszerekről. Formaérzék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül.	<i>Erkölcstan:</i> türelem, tolerancia. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> természetünk és környezetünk hangjai, hangutánzás. <i>Dráma és színház:</i> dalszövegekhez kapcsolódó dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció. <i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kezdés, befejezés, hangerő, hangerő változás, tempó, tempóváltás, férfi és női hang, szóló, kórus, hangszer, zenekar, hangszín.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Zenei ismeretek/ zenei írás, olvasás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézzelről, betűkottáról és hangjegyről.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb. A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése. Matematika: hangok relációi.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangjegy, vonalrendszer	

Második osztály

heti: 2 óra

Összesen: 68 óra+4 óra=72 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zeneművek/énekes anyag	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Az előző évben tanult dalanyag.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés. Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció A kézjel, mint jelrendszer ismerete Szolmizációs kézjelről való éneklés	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek</i> A gúnárom elveszett; A part alatt; Csillagoknak teremtmője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel, Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránykám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltesse, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tüt; Két krajcárom; Kis kece lányom; Kivirágzott a diófa; Köketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit; Szélről legeljete; Széles az én		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. Természeti képek, évszakok, állatok. <i>Matematika:</i> számfogalom erősítése. <i>Erkölcstan:</i>

kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács; Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ <i>Dalok alkalmakra, jeles napokra</i> Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk; Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!; Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép Helyi egyházi énekek: Misefeleletek, Boldogasszony anyánk, Dicsőség mennyben az Istennek, Áldásoddal megyünk, Itt vagyok most jó Uram, Karácsonynak éjszakáján, Királyizászló jár elől, Húsvéti Allaluja,		szabálytudat erősítése. <i>Liturgia:</i> aktív részvétel a szentmisén és paraliturgikus alkalmakon <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek <i>Dráma és színház:</i> népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék, népszokás, népének, taizei ének staféta éneklés, kérdés-felelet.,	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; A zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét; Felismeri a zongora hangját; Felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását; Meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; Képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; Képes az érzelmi azonosulásra; Egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; Képes megérteni az zenék üzenetét; Szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnövesztő – gyermekkar; Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermeknek I./1. Játzó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tüt); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Rimszkij–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojáshéjban; Állatos dalok; Betlehemes /A kis Jézus aranyalma		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok. <i>Dráma és színház:</i> cselekményes programzenék, mese, meseszereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim. <i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése. <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek, szakrális népszokások
Kulcsfogalmak/ fogalmak	énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3.Zenei ismeretek/ritmikai fejlesztés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagytести mozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő, tempó változások érzékelése és reprodukciója, metrikus egységek és kisebb formai egységek érzete, játékos feladatok megoldása alap ritmusokkal és hangokkal, a belső hallás fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: - a zenei hangsúly érzékeltetésével, - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, - felelgetős ritmusjátékokkal, - ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése.

Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában; Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével. Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása Egyenletes lüktetés, mérő Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet 2/4-es ütem Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang – záróhang Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon		
Kulcsfogalmak / fogalmak	Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonal; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4.Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézzelről, betűkottáról és hangjegyről.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézzelről történő éneklése; Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában; Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelm kifejezésére; A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete kiegészülve az alsó „lá”-val; A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézzelről történő éneklése; kánon éneklésmódjának elsajátítása.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete. Tájékozódás térben, irányok. <i>Vizuális kultúra:</i> jelek, jelzések értelmezése. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskultúra fejlesztése: nagytести mozgásoktól az apró mozgásokig.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Zenei ismeretek/ zenei írás, olvasás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagytести mozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; Képes egyszerű kottában tájékozódni; Megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.; A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hangjegy	

3–4. évfolyam

A harmadik és negyedik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. **A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató).** A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd **testhangszerekkel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.**

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra+ 4 óra= 72 óra

Harmadik osztály

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Magyar népdalok hallás utáni megtanulása; A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció; A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncművészi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra; Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérek segítségével; Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra; Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése; Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben; Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ; Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése; A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése; A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Életképek</i> Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském <i>Párosítók--- >Leányok, legények</i> Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa; Kis kece lányom <i>Táncnóták- →Táncos dalok</i> Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják <i>Tréfás dalok</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. <i>Liturgia:</i> aktív részvétel a szentmisén <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek <i>Dráma és színház:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.

A faragószék nótája; Egy kis kertet keríték – D150; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyültek, összegyültek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről legeljetek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony „Mesés” dalok Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök; Virágéknál ég a világ <i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i> Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán-Gazdag Erzsi: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán– Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten Tanítandó egyházi énekek, helyi anyag: Uram tehozzád futok Misefeleletek, Isten hazánkért, Ó, gyönyörű szép titokzatos éj, Aki nékem szolgál, Áll a gyötrött istenanya, Krisztus feltámadta, A pünkösdsnek jeles napján Jubilate servite		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, táncház	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában; Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében; Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül; Zenei befogadói készség fejlődése; Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással; A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása; A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése; A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése; Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica – Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány – gyermekkar, részlet (Csipkefa bimbója), Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten); Hány János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej, Nagyabonyban; Székely fonó: Kitrákotty mese Bartók Béla: Gyermekeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám) Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Megfogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony) Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa – Itt ül egy kis kosárba’; Ugyan, édes komámasszony; Elszaladt a kemence; Egy boszorka van, Szegény Bodri! - gyermekkar (Fáj a kutyámnak a lába) Josquin: A tücsök Leopold Mozart: Gyermekszimfónia - részlet Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ Csajkovszkij: Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc Johann Strauss: Tik-Tak polka Ránki György: Pomádé király új ruhája I. szvit III. tétel; „Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha”	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül. <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek, szakrális népszokások <i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben. <i>Dráma és színház:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. <i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése.

Leonard Bernstein: Divertimento – pulyka tánc		
Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi		
Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ		
Betlehemes / Csordapásztorok		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	. Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3.Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Ismerje a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; Ismerje a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát; Megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést; Elismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus; Ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; Egyszerű ritmussorokat rögtönöz.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal; Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: - a zenei hangsúly érzékeltetésével, - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, - felelgetős ritmusjátékokkal, - ritmusvariációval, - osztinatóval, - befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő Eszközök, és ritmushangszerek segítségével; szinkópa, nyújtott és éles ritmus;		Matematika: halmazok, számsorok. Vizuális kultúra: vizuális jelek és jelzések használata.

egyedül álló nyolcad és szünete; Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete; $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta.		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4.Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megismeri, énekli és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat; Megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; Kánonok éneklése, gyakorlása; A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése; Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére; A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal; Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben; A violinkulcs.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő. <i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése. <i>Dráma és színház:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. <i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése. Kreativitás, manuális készség fejlesztése
Kulcsfogalmak/fogalmak	Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; violinkulcs	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek lejegyzése tanári segítséggel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; Kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat; Érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával; A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére; Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére; Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után; A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során; Violinkulcs írása; Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása; Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása; Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása; A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása; Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában; .		<i>Matematika:</i> halmazok, számsorok. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A korábbiak elmélyítése	

Negyedik osztály

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zeneművek/ Énekes anyag	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangjaitól sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra; Különböző dinamikai szinteken tud énekelni; A zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; A tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; Hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; Hangterjedelme túllép az oktávon.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Életképek</i> A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, Pásztorember vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám <i>Párosítók- Leányok, legények</i> Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej, Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi <i>Állatos dalok</i>		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. <i>Liturgia:</i> aktív részvétel a szentmisén és paraliturgikus alkalmakon <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek <i>Dráma és színház:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete.

A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenbe kéne menni; Egy nagyorrú bolha; Házasodik a tücsök; Kis kacsa fürdik <i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i> Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, Huszárgyerek, huszárgyerek; Most szép lenni katonának; A pünkösdek jeles napján Tanítandó egyházi énekek, helyi anyag: Jöjj Szentlélek Úristen! Ébredj ember mély álmodból! Csordapásztorok Jézus világ megváltója, Kirie Elejszon! Betlehem kis falucskában Sír az Isten Báránya, Fényességes mennybéli nagy Isten, Ne félj ne aggódj,	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, táncház

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2.Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Zenehallgatási élményekkel gazdagodik; További zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; Népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; Megismerkedik a zenében alkalmazható humorral; Ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; Megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; Megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita); Megismerkedik a zenében alkalmazott humorral.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Erkel Ferenc: Himnusz Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat) Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villő – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdsnek) Bartók Béla: Gyermeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök) Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar Clément Janequin: A madarak éneke W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal W.A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" III. tétel - részlet Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni) Rossini: Macska – duett Prokofjev: Péter és a farkas - részletek Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek - kérdés és felelet. <i>Dráma és színház:</i> önkifejezés erősítése, néptánc. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3.Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai elemek felismerés és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; Ismeri a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát; Megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést; Felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus; Ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket; Egyszerű ritmussorokat rögtönöz.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal; Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • ritmusvariációval, • osztinatóval, • befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével; szinkópa, nyújtott és éles ritmus; egyedül álló nyolcad és szünete; egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete; 3/4 és 4/4 –es ütemfajta.	<i>Matematika:</i> halmazok, számsorok. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szinkópa; zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Zenei ismeretek/hallásfejlesztés	Órakeret 6 óra
--	--	---------------------------

Előzetes tudás	A tanult dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megismeri, éneklí és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat; Megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket; A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban; Belső hallás fejlesztése dallambújtatással; A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése; Kánonok éneklése, gyakorlása; A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése; Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére; A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal; fá és ti hangok - hétfokú hangsor; A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése; Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben; A violinkulcs.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő. <i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése. <i>Dráma és színház:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. <i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése. Kreativitás, manuális készség fejlesztése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor; violinkulcs	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek lejegyzése tanári segítséggel.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; Tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában; megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét; a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni; a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat; pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja; helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával; A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére; Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére; Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után; A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során; Violinkulcs írása; Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása; Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása; Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása; A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása; Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában; A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül. <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek, szakrális népszokások <i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben. <i>Dráma és színház:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. <i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A korábbiak elmélyítése
------------------------------------	-------------------------

5–6. évfolyam

Az ének-zene tanításának legfőbb célja a **tanulók zenei anyanyelvi ismereteinek bővítése**. Fontos cél továbbá, hogy a **megalapozott zenei képességek továbbfejlődjenek**. **Középpontban továbbra is a zenei aktivitás, ezen belül az éneklés áll.** A kerettantervben két évre vonatkozó órakeretek vannak feltüntetve, melyek a különböző órai tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelzik. A tematikai egységek és a tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást.

A Kerettanterv témakörei:

1. Zeneművek/Népdalok, műdalok
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

A Készségek fő területei: előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a fenti témakörökön belül találhatóak. Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérezés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. **Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.**

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért **a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés.** Lényeges a szöveges éneklés, mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. **A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.**

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. **A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek.** A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. **Mások produkciójának tisztelettel való figyelése** a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, táncitanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokor, **de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.**

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóban kulturális és társadalmi identitásuk. **A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljük meg.**

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

5–6. évfolyam

A fenti életszakaszban a fejlesztés fő célja a tanuló továbbvezetése a **tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában.** Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. **A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái** segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső készítésének kialakulását. **Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.**

A tanulók tovább ismerkednek a **klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.**

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

5. osztály

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	34
Zeneművek/Zenehallgatás	14
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6
Egyházi énekek	4
Összes óraszám:	72

Az 5. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 68 óra

Heti óraszám: 2 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 34 óra
Előzetes tudás	Alsóban tanult dalanyag.	
Fejlesztési feladatok	Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel	

	A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani • Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni • Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása • A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban A megélt élmények feldolgozásának segítése 50 dal ismerete A Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből – 5. osztály</i> A bundának nincs gallérja; A kapuban a szekér; A karádi faluvégen ; Aki dudás; Árpá is van ; Erdő, erdő, de magos a teteje; Egy kis kertet keríttek ; Erdő, erdő, erdő; Érik a szőlő; Esik az eső, ázik a heveder; Hej, Dunáról fúj a szél; Hidló végén; Hol jártál az éjjel; Hull a szilva; Jó gazdasszony vagyok én; Kicsi vagyok, nagy az eszem; Kitrákotty – mese; Megyen már a hajnalcsillag lefelé; Még azt mondják, nem illik; Megismerni a kanászt; Összegyűltek, összegyűltek; Póda Péter, Póda Pál; Régi táncdal, Sej, Nagyabonyban; Száraz tónak nedves partján; Úgy tetszik, hogy jó helyen vagyunk itt <i>Műzenei szemelvények, más népek dalai</i> M. Praetorius: Viva la Musica (kánon); J.S. Bach: Üdv rád és háza népére; L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; Johannes Brahms: Bölcsődal; Bárdos Lajos: Szép kis család; Szőnyi Erzsébet: Postaváró (amerikai dallam); A kis lányok (cseh népdal.); Édes fülmile (tatár népdal.); Pál, Kata, Péter (francia); Áll egy ifjú nyírfa (orosz népdal.)	– Magyar nyelv és irodalom: szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. – Természettudomány: – Természeti képek, évszakok, állatok. <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek <i>Dráma és színház:</i> népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra.

<i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i> Báránkámon csengő szól; Bárcsak régen felébredtem volna; Föl, föl vitézek; Haj, ki, kisé, haj; Kossuth Lajos azt írta; Pásztorok, keljünk fel; Új esztendő; Regős ének, Talalaj, talalaj, Tóth Lőrinc Mise feleletei Boldogasszony anyánk Ó, jöjj, ó, jöjj Dicsőség mennyben az Istennek, Alleluja, Királyi zászló jár elől	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.
--	--

Kulcsfogalmak/fogalmak	Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonal; adatk a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.
-------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2.Zeneművek/zenehallgatás	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével. Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben. Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz. Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között.	

	Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket. A legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, cimdoromb, furulya, tárogató, síp) ismerete A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alap hangszereinek megnevezése (fafűvők rézfűvők, vonós, ütős) Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében.
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Dunántúli ugrós táncok Kodály Zoltán: Hány János: Sej, Nagyabonyban; Székelyfonó; Kitrákotty mese; Karácsonyi pásztortánc: gyermekkar Bartók Béla: Magyar képek: Este a székelyeknél; Ürögi kanásztánc; Román népi táncok: 6., 7. tétel Bárdos Lajos: Régi táncdal - vegyeskar Zene Mátyás király udvarából J. S. Bach: Parasztkantáta: (Mer hahn en neue Oberkeet) W. A. Mozart: Egy kis éji zene; A- dúr zongoraszonáta - III. Török induló Liszt Ferenc: Manók tánca Johannes Brahms: V. magyar tánc Mogyeszt Muszorgszkij: Egy kiállítás képei –Ódon várkastély; Tüilériák kertje Farkas Ferenc: Régi magyar táncok – Lapockás tánc, Ugrós Ligeti György: Sípbal, dobbal, nádi hegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire John Williams: Csillagok háborúja – induló Csiszér László dalai	Erkölcstan: szabálytudat erősítése. aktív részvétel a szentmisén

Pintér Béla dalok	
-------------------	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)
------------------------------------	---

—
—

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3.Zenei ismeretek/ritmikai fejlesztés	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás. Az alsóban elsajátított ritmikai ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján. Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója . Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban. Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket. Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete. Tájékozódás térben, irányok. <i>Vizuális kultúra:</i> jelek, jelzések értelmezése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4.Zenei ismeretek/hallásfejlesztés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A tanult dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tiszta hangközök felismerése és megnevezése. A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan. Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése. Ismerje a fi, szí, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét. A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából. Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével. A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése. Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.)	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Tiszta prím, tiszt kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv, Dúr és moll hangzás, Módosított hangok: fi, szí, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése.		<i>Matematika</i>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Zenei ismeretek/ zenei írás, olvasás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az alsóban tanult ritmikai és dallami elemek lejegyzése tanári segítséggel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival, az új ritmikai elemek felismerése kottaképben, az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban, a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az ének és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan, a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel, a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren, rövid dallamok írása betűkottáról hangjegyre, C-dóban.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A tizenhatod – formációk grafikai képe és írása, a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása, a tiszta hangközök grafikai képe és írása, a módosított hangok grafikai képe és írása, az abszolút hangnevek, C-dúr, a-moll.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése. <i>Matematika:</i> hangok relációi.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés.	

6. osztály

A 6. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 34 óra.

Heti óraszám: 1 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	17
Zeneművek/Zenehallgatás	7
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	4
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	3
Egyházi énekek	2
Összes óraszám:	36

A 6. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 34 óra.+2 óra

Heti óraszám: 1 óra.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Zeneművek/énekes anyag	Órakeret 17 óra
Előzetes tudás	Az előző évben tanult dalanyag.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel	
	A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével	
	A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is	
	A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel	
	Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből	
	Megzenésített versek éneklése tanár, hangszeren játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel	

	A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani • Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni • Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása • A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban • A megélt élmények feldolgozásának segítése • 26 dal megismerése
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből</i> A Vargáék ablakja; De szeretnék páva lenni , Duna parton ; Elment a két lány ; Este van már ; A Mátrai Képek dalai: A Vidrócki híres nyája, Elmegyek, elmegyek, Madárka, madárka, Sej, a tari réten; Nem vagyok én senkinek sem adósa; Nézd meg lányom, nézd meg jól; Ősszel érik babám; Tavaszi szél; A jó lovas katonának <i>Műzenei szemelvények, más népek dalai</i> John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal <i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i> Egressy Béni: Szózat; Ki, s ki népei vagytok ; A kis Jézus megszületett ; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon; A, A, A, a farsangi napokban; Azért, hogy én huszár vagyok; Örvedetes napunk támadt A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. <i>Természettudomány:</i> természeti képek, évszakok, állatok. <i>Erkölcstan:</i> szabálytudat erősítése. <i>Liturgia:</i> aktív részvétel a szentmisén <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek <i>Dráma és színház:</i> népdal és néptánc kapcsolata. <i>Vizuális kultúra:</i>

A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése. A Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése. Egyházi énekek: FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK: – Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel – A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével – A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő Mise feleletei Boldogasszony anyánk Ó, jöjj, ó, jöjj Dicsőség mennyben az Istennek, Királyi zászló jár elől Alleluja.		a népi tárgykultúra. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvázlatok; adatközlő a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével. Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben. Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz. Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között. Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket. Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Kapuvári verbunk (Magyar népzenei antológia) Kodály Zoltán: Lengyel László – gyermekkar; Gergely-járás – részlet - Jobb az árpa – gyermekkar; Kállai kettős – vegyeskar, népi zenekari kísérettel; Mátrai képek - vegyeskar Bartók Béla: Magyar képek – Medvetánc; Gyermekeknek – Fa fölött, fa alatt Hans Leo Hassler: Gagliarda - vegyeskar, olasz nyelven Georg Friedrich Handel: Vízizene – D- dúr szvit I. tétel Joseph Haydn: Üstdob szimfónia II. tétel W. A. Mozart: A varázsfuvola - részletek Erkel Ferenc: Hunyadi László – Palotás, Meghalt a cselszövő Liszt Ferenc: 2. magyar rapszódia - részlet Bedrich Smetana: Moldva – részlet Benjamin Britten: Variációk és fuga egy Purcell témára (szimfonikus zenekar bemutatása) Csiszér László dalok Pintér Béla dalok	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok. <i>Dráma és színház</i> <i>Történelem</i> <i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése. <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek, szakrális népszokások

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népi és klasszikus hangszeres családok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3.Zenei ismeretek/ritmikai fejlesztés	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás. Az előző években elsajátított ritmikai ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket. Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése.
Kulcsfogalmak / fogalmak	Kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4.Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás		

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tiszta hangközök felismerése és megnevezése.		
	A kis és nagy terc és szekund hangzatkötő szerepének érzékelése és megértése.		
	Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése.		
	Ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét.		
	A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából.		
	Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése.		
	Alkotói készség: az 1. – 4. osztályban és az újonnan tanult zenei elemeket készség szinten, alkotó módon tudja használni (Rövidebb pentaton és hétfokú dallamokat tud kiegészíteni, befejezni és egyszerűbb formában megalkotni.)		
	Kapcsolódási pontok		
	Magyar nyelv és irodalom: jelek és jelrendszerek ismerete. Matematika		
Testnevelés és sport: mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek.		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Zenei ismeretek/ zenei írás, olvasás		Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az alsóban tanult ritmikai és dallami elemek lejegyzése tanári segítséggel.		

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival, az új ritmikai elemek felismerése kottaképben, az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban, a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan, a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel, a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszere próbálva, rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe, C-dóban.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A tizenhatod – formációk grafikai képe és írása, a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása, a tiszta hangközök grafikai képe és írása, – a módosított hangok grafikai képe és írása, – az abszolút hangnevek, – C-dúr, a-moll	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése. <i>Vizuális kultúra</i>
Kulcsfogalmak / fogalmak	Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés.

7–8. évfolyam

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenetörténeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenetörténeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között!

A szabad órakeret lehetőséget ad a tanárnak az értékválasztásra kedvelt dalaiból, illetve a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

7.osztály

Évi óraszám: 34+ 2 óra

Heti óraszám: 1 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	14
Zeneművek/Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	2
Egyházi énekek	2
Összes óraszám:	36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Népdalok és műdalok, a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői. Műzene és népzenei feldolgozások különbsége, Homofon és polifon (kánon) szerkesztés. A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői. A dūr és moll szerepe a zenei kifejezésben. Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok éneklése kottaképről és emlékez Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, te zenei tagolás, frazeálás, stílus) A parlandot, rubato, giusto természetes módú használata	

	Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művelődési előadásokból Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatva hangszerkísérettel Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással hangszerkísérettel A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Magyar népdalok</i> A szennai lipisen-lapson; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magos a teteje; Fecském, fecském; Hopp ide tisztán; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a kakas; Te vagy a legény <i>Műzenei szemelvények</i> Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz); J. Haydn: Szerenád; W. A. Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földkörüli utazása, Örömda; Franz Schubert: A pisztráng <i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i> Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651) Jöjj szentlélek Úristen Szent Imre herceg Csordapásztorok Áldjad én lelkem az Urat Gyermekem én szomjazom	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. <i>Természettudomány</i> <i>Liturgia:</i> aktív részvétel a szentmisén <i>Történelem</i> <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek <i>Dráma és színház:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.

Ízleld és lásd hogy jó az Úr		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A korábban tanultak elmélyítése.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az előző évek zenehallgatási emlékei.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével. élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása. A zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során. A kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül. A zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Magyar Gregoriánium (Schola Hungarica) - részletek Orlando di Lasso: Visszhang Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fúga;Parasztkantáta Nr.16 basszus ária; János Passió – Már nyugosznak a völgyek 15.sz. G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fisz-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel W. A. Mozart: Falusi muzsikuskok; Figaro házassága – nyitány részlet L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia – Örömmóda Franz Schubert: A pisztráng; A-dúr zongoraötös IV. tétel		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül. <i>Történelem</i> <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek, szakrális népszokások <i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben. <i>Dráma és színház:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. <i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése.

Kodály Zoltán: Jelenti magát Jézus		
Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (válogatás)		
A népzenei revival legjobb felvételei		
Csiszér László dalok		
Pintér Béla dalok		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé. Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3.Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	A tanult zeneelméleti ismeretek: ritmikai elemek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval. Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban. Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során. Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez. Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató Felütés- súlytalan indítás.		Matematika: halmazok, számsorok. Vizuális kultúra: vizuális jelek és jelzések használata.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4.Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Eddigi zeneelméleti ismeretek: hangközök, hangsorok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban. Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése. A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából . A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan. A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése. Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
– A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése – Kis és nagy szext, szeptim		<i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A korábban tanultak elmélyítése.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek lejegyzése tanári segítséggel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre. Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban. A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés A korábbi ismeretek mobilizálása: • Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs		<i>Matematika</i>

	hangok és törzshangok ismerete. • A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon. • Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan. • Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete. • Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában.	<i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll	

8. osztály

Évi óraszám: 34+ 2 óra

Heti óraszám: 1 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	14
Zeneművek/Zenehallgatás	12
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	3
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	2
Egyházi énekek	2
Összes óraszám:	36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zeneművek/ Énekes anyag	Órakeret 14 óra
---	--	---

Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok éneklése kottaképről emlékezetből Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus) A parlandot, rubato, giusto természetes módú használata Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs megszólaltatott hangszerkísérettel. Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel. A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése. Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Magyar népdalok</i> A bolhási kertek alatt; A csitári hegyek alatt; Az igaz Messiás; Béreslegény; Bújdosik az árva madár; Elindultam szép hazámból; Elmegyek, elmegyek; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Hej, haj Boldizsár – cigány népdal; Kőműves Kelemen balladája; Röpülj, páva <i>Műzenei szemelvények, más népek dalai</i> Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír népdal; Nyírfácska – orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdőn már a rügy fakad – Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama; Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István); Gaudeamus igitur (két szólam); W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi György: Glória szálljon – kánon; Nobody knows – spirituálé (két szólam) <i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. <i>Liturgia:</i> részvétel a szentmisén <i>Történelem</i> <i>Természettudomány</i> <i>Hittan:</i> egyházi ünnepek <i>Dráma és színház:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgy-kultúra jellemző példáinak ismerete. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.

Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzenete; Fónagy József – Arany János: Süvegemen nemzetiszín rózsa; Ma van húsvét napj Jöjj szentlélek szállj le rám Ébredj ember mély álmodból Csordapásztorok Jézus, világ megváltója Tápláló szent kenyér Ne félj mert megváltottalak	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, táncház

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2.Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Zenehallgatási élményekkel gazdagodik; További zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; Népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; Megismerkedik a zenében alkalmazható humorral; Ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; Megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; Megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita); Megismerkedik a zenében alkalmazott humorral.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
W. A. Mozart: A-dúr klarinétkvintett lassú tétele Frédéric Chopin: g-moll mazurka		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek - kérdés és felelet. <i>Történelem</i>

Liszt Ferenc: Mazeppa – részletek; XV. Magyar rapszódia Felix Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. tétel - részlet Antonin Dvořák: IX. Új világ szimfónia – IV. tétel (részlet) Giuseppe Verdi: Aida – Bevonulási induló; Nabucco – Szabadság kórus Georges Bizet: Carmen – Torreádor dal Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal; Hazám, hazám Johannes Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány – részlet Robert Schumann: Gyermekjelenetek – Álmodozás Richard Wagner: Tannhäuser - Nászinduló Pjotr Iljics Csajkovszkij: IV. szimfónia IV. tétel Claude Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca Igor Stravinsky: Petruska – Orosz tánc Bartók Béla: Négy szlovák népdal; Allegro Barbaro; Concerto: IV. tétel Intermezzo Interrotto Kodály Zoltán: Székelyfonó – Rossz feleség ballada, El kéne indulni Fölszállott a páva – részletek a variációkból Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek, Esti dal Carl Orff: Carmina Burana – Ó, Fortuna Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete George Gerschwin: Porgy és Bess – Porgy dala (Az ínség nálam a vagyon...) Jazz standard-ek Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (autentikus felvételek). Népzenei revival legjobb felvételei Csiszér László dalai Pintér Béla dalok	<i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.
--	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé. Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3.Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai elemek felismerés és azok hangoztatása tanári segítséggel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszerek.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató, Felütés- súlytalan indítás.		<i>Matematika</i> <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 3 óra
--	--	---------------------------

Előzetes tudás	A tanult dallami elemek felismerése kézjelről, hangjegyről és azok hangoztatása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban. Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése. A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából. A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és énekelt anyaghoz kapcsolódóan. A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése. Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szó megszólaltatása tiszta intonációval.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése. Kis és nagy szext, szeptim.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés. <i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A korábban tanultak elmélyítése.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5.Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek lejegyzése tanári segítséggel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre. Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban. A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés. A korábbi ismeretek mobilizálása: • Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése

	hangok és törzshangok ismerete. • A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon. • Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan. • Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete. • Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában.	<i>Vizuális kultúra:</i> zenei jelrendszerek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll	

